

הגמרא משיכה בביאור ביאת עמ"י לארץ ישראל בתקופת יהושע בן נון. לאחר הכניסה לארץ, עמדו עמ"י בהר גריזים ובהר עיבל, ששה שבטים על הר גריזים, וששה שבטים על הר עיבל. וכך מחלקת התורה את השבטים (דברים כז, יב-יג):

אָלֶּה יַעֲמִדוּ לְבָרֶךְ אֶת־הָעָם עַל־הַר גְּרִיזִים בְּעֶבְרָתְכֶם אֶת־הַיָּרְדֵּן שְׁמֵעוֹן וְלֵוִי וַיהוּדָה וַיִּשָּׁשֶׁבֶר וַיִּסָּפֶר וּבְנֵי־מִנַּחֵם וְאֶלֶּה יַעֲמִדוּ עַל־הַקֶּלָּה בְּהַר עֵיבֶל רְאוּבֵן גָּד וְאֲשֵׁר וְזַבּוּלֹן דָּן וְנַפְתָּלִי:

הר גריזים: א. שמעון. ב. לוי. ג. יהודה. ד. יששכר. ה. יוסף. ו. ובנימין. הר עיבל: א. ראובן. ב. גד. ג. אשר. ד. זבולון. ה. דן. ו. נפתלי. וכך היה בכניסה לארץ, ומתואר בספר יהושע שחציו עמדו מזה, והחציו עמדו מזה. מבררת הגמרא מה הכוונה 'והחציו'? היה צריך לומר 'חציו'! סימן שאות ה"א באה לומר שיש עוד חצי מיוחד שנזכר במקום אחר, וכך מובא בגמרא (שם לו.):

מאי "והחציו"? אמר רב כהנא: כדרך שחלוקין כאן, כך חלוקין באבני אפוד.

כלומר, כמו שחלוקים חצי וחצי בהר גריזים ועיבל, כך חלוקים באבני החושן שעל כתפי האפוד. הגמרא מקשה על רב כהנא ודוחה אותו, שהרי יש שתי חלוקות אחרות, או כסדר תולדותם, או כסדר האמהות. אמנם בתלמוד הירושלמי אין נדחה שיטתו של רב כהנא מפני שהיא מבוססת על שיטת תנאית (פ"ז ה"ד):

אֵת תְּנִי תִּנִּי כְּשֶׁם שֶׁהֵן חֲלֻקִין כְּאֵן, כִּי הֵן חֲלֻקִין בְּאַבְנֵי אֶפֶד.

כלומר, כמו שהשבטים מחולקים בין הרי גריזים ועיבל, כך הם מחולקים באבני האפוד שעל הכהן הגדול. עוד מובא בשני התלמודים "וחמישים אותיות היו, עשרים וחמש על אבן זו, ועשרים וחמש על אבן זו". אך מקשה הגמרא שאם נספור נמצא רק ארבעים ותשע אותיות! ועוד, אין החלוקה שווה, סכום העומדים על העיבל הוא עשרים ושלוש אותיות, וכך מובא (שם):

וְהָלֹא אֵינָן אֲלָא אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה! אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּנִימִין וְתוֹלְדוֹתֶם מָלֵא. אָמַר רַבִּי יוֹדָה בְּרַ זְבִידָא, יְהוֹסֵף מָלֵא (תהלים פא) "עֲדַת בְּיֹהֹסֵף שְׁמוֹ".

וְהָלֹא אֵינָן אֲלָא עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ מִיָּן וְעֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה מִיָּן! אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּנִימִין הִיא חֲצִיָּה בֵּין מִיָּן וּמִיָּן. אָמַר ר' זְבִידָא, וַיֵּאוֹת! מִי כְּתִיב: 'שִׁשָּׁה שְׁמוֹתֶם'?, לֹא, אֲלָא 'שִׁשָּׁה מְשֻׁמוֹתֶם' מְשֻׁמוֹתֶם וְלֹא כָּל שְׁמוֹתֶם.

כלומר, יש ארבעים ותשע אותיות, אך האות החמישים היא אות ה"א של יוסף, או י' של בנימין. עוד מבארת הגמרא, שכדי שיהיו עשרים וחמש אותיות מכל צד, השם של בנימין מתחלק לשנים, 'בן' מצד אבן אחת, ו'ימן' על האבן השנית.

נראה לענ"ד שהחלוקה הזאת היא עמוקה מאוד. ראשית, מ"ט האותיות ודאי רומזים למ"ט השערים שיכולים להטות לכל צד. אך השער החמישים הינו שער קדוש, שם י-ה, או ה"א של יוסף, או יו"ד של בנימין. הגר"א ובעל הלשם מבארים שאין שער ה' בטומאה, אלא רק בקודש. נראה שגם כאן, שאר האותיות יכולות לבטא אחד משני הצדדים, אך השער החמישים בודאי מבטא טהרה ושכינה מלאה.

נראה שמשום כך דווקא השם של בנימין מתחלק לשני האבנים שעל כתפי הכהן הגדול, וכך נאמר על בנימין (דברים לג, יב):

לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד ה' יִשְׁכֵּן לְבֶטֶח עָלָיו חֶפֶץ עָלָיו כְּלֵהֲיוֹם וְגִין כְּתִפָּיו שָׁכֵן:

השכינה שורה בין הכתפיים, חצי משמו של בנימין בכתף אחת, וחצי בכתף השנית. בנימין הוא הצינור המחבר בין ששת השבטים מהגריזים, לבין ששת השבטים מהעיבל. אלמלא בנימין, לא היה חיבור בין האחרים ר"ל, וכשאר חיבור אין השכינה שורה בין הכתפיים.

נראה שלימוד זה עמוק מאוד, והוא עוסק ב**חיבורים**. והדבר יותר מתאים לירושלמי, אותה העיר **שחבורה** לה יחדיו. ירושלים היא ביטוי של **חיבורים**, פחות מפרידה ומעמיקה בכל שבט ושבט, אלא עוסקת בחיבור מפני שבמהותה היא לא התחלקה לשבטים. וגם השבטים שנמצאו בה (יהודה ובנימין), מבטאים את הדבק המחבר בין כל שבט ושבט.

ע"כ דוחה הבבלי את דרשת רב כהנא, ומקבל את הדרשות שעוסקות דווקא בחלוקה בין האחים, או מפני האימהות, או מפני סדר התולדות.

לפני הכיבוש והחלוקה לנחלות, עמ"י נכנס לארץ ישראל ומקבל על עצמו את התורה, מתוך אחדות מיוחדת. בו כל שבט ושבט מסתכל על שאר השבטים, ובמבט על נראים כשתי כתפיים של הכהן הגדול! ומוכנים לסחוב את שליחותו "ממלכת כהנים וגוי קדוש".